

Slutrapport för projektet

Stärkt företagsklimat Skaraborg

2021

Kontakt

Louise Albansson
Projektledare
Skaraborgs Kommunalförbund
0500-49 76 59
louise.albansson@skaraborg.se

Claes Fahlgren
Näringslivsstrateg
0500-49 72 03
claes.fahlgren@skaraborg.se

Se <https://skaraborg.se/Kontakt/Personal/>

<https://skaraborg.se/pagaende-projekt/avslutade-projekt/>

skaraborgs
kommunalförbund

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

Slutrapport för projektet Stärkt Företagsklimat Skaraborg

Inledning

Projektets huvudsakliga uppgift har varit att stödja Skaraborgs 15 kommuner i arbetet med att förbättra företagsklimatet i regionen. Insatserna i projektet har syftat till att skapa hållbara strukturer för kommunerna och i därigenom goda förutsättningar för företagen.

– Vad är det då en kommun kan påverka när det gäller det lokala företagsklimatet?

En kommun kan inte påverka nationella eller internationella lagar, de kan inte påverka företagens beslut om att exportera eller importera. Men vissa av företagens utvecklingsfrågor om att växa, anställa eller investera kan kommunen påverka. Det rör sig om frågor som tillstånd och tillsyn, bemötande och en tillförlitlig och snabb ärendehantering.

Det handlar också om attityder till företagande hos kommunpolitiker, tjänstepersoner och i samhället i stort. Kommunerna, och deras arbete för ett bättre företagsklimat, är en viktig pusselbit om Skaraborg även i fortsättningen ska ha växande och konkurrenskraftiga företag

(se definition företagsklimat, Svenskt Näringsliv: <https://www.foretagsklimat.se/about>).

Projektet har pågått under fyra år och avslutades i december 2021. Det har finansierats av Skaraborgs Kommunalförbund och Västra Götalandsregionen.

Som grund till projektet fick näringslivscheferna i Skaraborgs kommuner under hösten 2017 kartlägga utmaningar och behov för respektive kommun i en så kallad processkartläggning. Utifrån det arbetet identifierades olika typer av åtgärder, aktiviteter och insatser för projektet.

Projektet har genomfört två typer av aktiviteter. Det handlar om allmänna aktiviteter som har riktat sig gemensamt till alla Skaraborgs kommuner och som är mer breda till sitt innehåll. Även kommunspecifika aktiviteter har genomförts där projektet har stöttat initiativ från enskilda kommuner. Dessa aktiviteter är mer behovsstyrda utifrån kommunernas ibland varierade och specifika behov. Vidare beskrivs nedan projektets genomförande och resultat.

Projektets inriktning

Utifrån processkartläggningens resultat (som näringslivscheferna genomförde 2017) har projektets syfte, mål och behovsområden tagits fram.

Projektets syfte har som nämnts varit att stödja Skaraborgs 15 kommuner i arbetet med att förbättra företagsklimatet i regionen.

Projektet har haft fyra övergripande mål:

1. Skapa ett nytt och serviceinriktat arbetssätt gentemot näringslivet som präglas av tillgänglighet, enkelhet och snabb service.
2. Skapa service och myndighetshantering av hög kvalitet för företagare på lokal nivå.
3. Alla kommuner ska ha genomgått Förenkla Skaraborg. Minst 80 % ska vara med i service-mätningen Insikt.
4. Samtliga kommuner som deltar i service-mätningen Insikt ska uppnå nivån godkänt.

Behovsområden har varit en grund och styrt inriktningen för aktiviteter som genomförts. De sex behovsområdena är:

- **Kompetens**
- **Kommunikation**
- **Digitalisering**
- **Upphandling**
- **E-tjänster**
- **Samverkan**

Projektförankring

Ett så kallat programblad arbetades fram för projektet som förankrades hos projektets styr-

grupp och Skaraborgs 15 näringslivschefer under våren 2018. Programbladet ger en överskådlig bild av projektets syfte, mål och insatser. På så sätt har samtliga kommuner haft en tydlig bild av gentemot vilka mål och områden projektet arbetar. Programbladet har också använts gentemot externa intressenter såsom intresseorganisationer och leverantörer för att även ge dessa en bild av vad projektet syftar till och mot vilka områden fokus ligger (Se programblad, bifogad fil.)

Rapportering och uppföljning

Kontinuerlig rapportering och uppföljning har skett med projektets styrgrupp varannan månad. För att nå en bred förankring av projektet har projektpresentation genomförts för Kommun-chefsnätverket i Skaraborg, Västsvenska Handelskammaren, Science Park Skövdes aktörsforum, Digitaliseringsnätverket Skaraborg samt Nyföretagarcentrum Skaraborg.

Projektet har också deltagit på de regionala näringslivschefsträffarna som sker regionalt i Skaraborg (ca 8–10 tillfällen/år). Under de två sista tillfällena 2021 har projektet genomfört halvdagsworkshopar. Tillfällena har använts för att avsluta och summera projektet men även för att samla in näringslivschefernas syn på kommande företagsklimatarbete efter projekttiden.

Insatser för att stärka företagsklimatet i Skaraborgs kommuner

Aktiviteter för Skaraborgs samtliga 15 kommuner

Vissa av de aktiviteter som genomförts i projektet för samtliga kommuner har planerats initialt i projektet medan andra har tillkommit under projekttiden utifrån kommunernas behov.

Utbildningen *Förenkla Skaraborg*

Hösten 2018 och 2019 har projektet arrangerat utbildningen *Förenkla Skaraborg*. Den är en komprimerad variant av SKR:s utbildning *Förenkla – Helt Enkelt*. Målgruppen var politiker, chefer och medarbetare i offentlig sektor som möter, eller har kontakt med företag i sin yrkesroll. Syftet med utbildningen var att ge en bild av företagets värld och vilka utmaningar de står inför och hur det offentliga kan anpassa sin verksamhet för att underlätta för näringslivet. Utbildningen har vid båda tillfällena lockat runt 150–200 personer (totalt 250 individer) från hela Skaraborg. Utbildningarna har genererat att kommunerna fått kunskap och rutiner för hur man kontinuerligt kan arbeta för att stärka företagsklimatet.

Förenkla Skaraborg har också inspirerat deltagare till idéer och tankegångar. Ett sådant exempel är att två deltagare (upphandlare) tog initiativ till en aktivitet för hur man kan arbeta för att få fler lokala företag att lämna anbud i till kommunernas upphandlingar. Utifrån detta satte projektet samman Skaraborgs tre upphandlingsenheter (Lidköping, Skövde och Mariestad) tillsammans med en leverantör med fokus på verksamhetsutveckling inom offentlig sektor. Resultatet blev att djupintervjuer gjordes med lokala företag inom Skaraborg för att få deras feedback kring hur kommunerna skulle kunna utveckla sina processer avseende inköp för att underlätta för de lokala företagen att lämna anbud. Genom undersökningen fick även näringslivet en ökad förståelse för hur offentlig sektor arbetar och vilka lagar och regler man behöver följa.

Insats kring den digitala tjänsten *Serverat*

Att starta och driva företag kan kräva olika tillstånd, innebära många myndighetskontakter och en hel del uppgiftslämnande till myndigheter. Syftet med den digitala tjänsten *Serverat* är att minska och förenkla företagens uppgiftslämnande och förenkla kontakterna med myndigheter. *Serverat* bidrar även till att handläggningen av ärenden blir effektivare.

Tillsammans med Tillväxtverket och SKR arrangerade projektet en workshop kring nästa utvecklingssteg i den digitala tjänsten *Serverat*. På så sätt fick Skaraborgs kommuner en möjlighet att komma med input och feedback kring innehåll och utformning av tjänsten.

Som en följd av Covid-19-utbrottet under våren 2020 har kommunerna och näringslivsenheterna ställt om sitt fokus på insatser och stöd gentemot de branscher och aktörer som drabbats hårdast av pandemin, således sköts flertalet aktiviteter framåt i tiden. Som en följd av detta förlängdes projektet ett år till och med 2021-12-31.

Webbinar om brott och trygghet för företag i Skaraborg

Under 2020 skattade företagen i Sverige brott och trygghet som den viktigaste frågan utifrån Svenskt Näringslivs årliga företagsklimatenkät. Med anledning av att frågan är aktuell och prioriterad bland företagare genomfördes ett webinar med information och konkreta råd från Svenskt Näringsliv, Polisen och Länsförsäkringar. Webbinariet avslutades med dialog och frågestund. För att fler skulle ha möjlighet att ta del av webinariet i efterhand lades webinariet ut via Skara Kommunalförbunds hemsida under två veckor (Se inbjudan, bifogad fil).

Webbinar på temat: Hur kraftsamlar vi i spåren av en kris?

Målgrupp: Företag i Skaraborg

En inspirationsföreläsning och dialog som riktade sig till företag i Skaraborg med Rudolf Antoni, Regionchef för Svenskt Näringsliv i Västra Götaland (Se inbjudan, bifogad fil).

Webbinar på temat: Hur stöttar vi näringslivet i spåren av en kris?

Målgrupp: Offentliga organisationer.

En inspirationsföreläsning som riktade sig till offentliga organisationer i Skaraborg med Fredrik Torberger från Kairos Future. Trendspaningar och goda exempel på hur till exempel en kommun kan bidra med stöd till näringslivet vid behov av en omställning (Se inbjudan, bifogad fil).

Bakgrund: Med anledning av näringslivets utmaningar att hantera pandemins konsekvenser gav projektets styrgrupp i uppdrag till projektledaren att arrangera event i syfte att stötta företag i Skaraborg.

Övriga insatser för samtliga kommuner

- **Enkla texter.** Förenkla allmänna texter på kommunernas hemsidor som riktar sig mot näringslivet.
- **Upphandlingsaktivitet**
- **Webbinar med fokus på upphandling,** projektet var delarrangör tillsammans med Coompanion.
- **Utvärderingsenkät** för projektet till samtliga näringslivschefer.
- **Två avslutande workshopar** med Skaraborgs näringslivschefer. Summering och utvärdering av projektet samt genomförande av processkartläggning för att identifiera kommunernas analys och önskemål om framtida mål/insatser för att stärka Skaraborgs företagsklimat .

Aktiviteter i enskilda kommuner

Kommunerna har utifrån sina behov under projekttiden haft möjlighet att söka medel från projektet för att genomföra lokala insatser för att stärka företagsklimatet. Kriteriet för att genomföra en aktivitet är att den ska vara kopplad till något eller några av projektets behovsområden och/eller mål. Om aktiviteten har blivit beviljad finansieras aktiviteten med 50 % av kostnaden från projektets budget. Nedan beskrivs vilka kommuner som genomfört aktiviteter och vilka aktiviteter de har genomfört.

Skara kommun

- Kvalitativa intervjuer med lokala företag.
- Digital workshop – Förbättra kommunens upphandlingsprocess.

Hjo kommun

- Film för att förenkla bygglovsprocessen samt inspirationsföreläsning.
- Inspirationsföreläsning med näringslivet och offentlig sektor.
- Studieresa och workshop för näringsliv och kommunala tjänstemän.
- Djupintervjuer med företag samt workshop som underlag till näringslivsenhetens långsiktiga företagsklimatarbete.

Töreboda-, Mariestads- och Gullspångs kommun

- Intern samstämmighet hur vi arbetar med företagsklimatet.

Mariestads kommun

- Besöksstatistik, underlag för insatser.

Tidaholms kommun

- Företagens upplevelse av kommunen.
- Kvalitativa intervjuer.
- Inspirationsföreläsning attraktiv arbetsgivare.
- Intervjuer i samband med myndighetsutövning.

Karlsborg kommun

- Skolans attityder till företagande.
- Föreläsning regional utveckling.

Lidköpings kommun

- Kvalitativa intervjuer 2019.
- Fördjupad förbättringsprocess med kommunala bolag, förvaltningar och näringsliv. Utbildning och workshops inom självcoachning, varumärkes- och värdegrundsarbete, förändringsteori och ledarskap.

Skövde kommun

- Webbfilmer – Förståelse för kommunens arbete.

Vara kommun

- Workshop med bygglovshandläggare.
- Verksamhetsutveckling av samhällsbyggnadsenheten.
- Casebaserad workshop för tjänstepersoner med innehållet – onödig efterfrågan och identifiering av flaskhalsar hos handläggare och sökande.

Grästorps kommun

- Tre inspirationsföreläsningar kring samhällsplanering, varumärke och motivering/drivkraft.

Tibro kommun

- Djupintervjuer med företag och Workshop med beslutsfattare och handläggare (politiker, tjänstemän).

Götene kommun

- Utvecklingsarbete och förbättrad kundnöjdhet genom företagsintervjuer och workshop med chefer och tjänstepersoner inom kommunala verksamheten. Bemötandebildning för tjänstepersoner som möter företag i sin vardag.
- Gemensamt digitalt upphandlingsmöte i V6 (Skara-, Vara-, Grästorps-, Essunga-, Lidköping- och Götene kommun) för branschen bygg- och entreprenad.

Avvikelser under projekttiden

Byte av projektledare

Projektledaren Gustaf Lexell avslutade sin tjänstgöring vid Skaraborgs Kommunalförbund och därmed i projektet den 31 januari 2021. Därefter tillsattes ny projektledare, Louise Albansson, fram till projektavslut den 31 december 2021. Mellan februari och augusti 2021 anlätades även Hanna Wallgren som processtöd och kommunikör i projektet. Fortsatt fanns projektets styrgrupp som stöd för den nya personalkonstellationen under projektets kvarvarande period.

Covid-19

Pandemins effekter för projektet har främst inneburit omställning till digitala mötesformer och inställda aktiviteter, både gemensamma och lokala. Under våren 2020 riktade kommunerna och näringslivsenheterna om sitt fokus till insatser och stöd gentemot branscher och aktörer som

drabbats hårt av pandemin. Således sköts flertalet aktiviteter framåt i tiden. Som en följd av detta förlängdes projektet initialt till den 30 juni 2021 och därefter till och med 31 december 2021.

Målsättning kring servicemätningen Insikt

Ett av projektets mål var att minst 80 % av Skaraborgs kommuner skulle delta i servicemätningen Insikt. Projektet har sett över möjligheterna, tillsammans med SKR, för att se hur Skaraborgs kommuner skulle kunna genomföra servicemätningen Insikt inom projektets ramar. Då majoriteten av kommunerna är ganska små, och hanterar en liten kvantitet av ärenden per år, valde projektet i samråd med kommunerna att inte gå vidare med aktiviteten att få de mindre kommunerna att ansluta sig till Insikt för att kunna uppnå målet.

Projektresultat

Projektets syfte – att stärka företagsklimatet i Skaraborg

Skaraborgs företagsklimat har en positiv trend över tid visar företagares sammanfattande omdöme, enligt Svenskt Näringslivs företagsklimatenkät (se diagram nedan). Snittet för Skaraborg ligger också högre än snittet i Sverige från mätningen 2012 fram till 2021. Enligt Svenskt Näringsliv har Skaraborg ett bra företagsklimat och stor potential. Deras rekommendationer för att fortsatt utveckla företagsklimatarbetet i Skaraborg är att:

- Bygga vidare på gemenskap och gemensam identitet som är en av styrkorna i Skaraborgs företagsklimatarbete.
- Fortsätt utbilda tjänstepersoner med fokus på attityd och bemötande (Förenkla Skaraborg).
- Skapa lokalt skräddarsydda yrkesutbildningar baserat på kompetenskartläggningar av näringslivets behov.
- Sätt särskilt fokus på brottslighet och otrygghet ur ett näringslivsperspektiv.
- Utvärdera insatserna tillsammans med näringslivet.

Metod – att mäta företagsklimat

För att kunna utvärdera projektets syfte, att stärka företagsklimatet för Skaraborgs kommuner,

behövs någon form av metod. I denna slutrapport har valet fallit på att titta på kvantitativ mätning genom organisationen Svenskt Näringslivs företagsklimatenkät. Det finns flera organisationer som mäter kommuners företagsklimat utöver Svenskt Näringsliv, exempelvis Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) samt organisationerna Företagarna och Svenskt Näringsliv. I denna slutrapport har valet fallit på Svenskt Näringslivs företagsklimatenkät då det är den mest vedertagna enkäten som dessutom mäter samtliga kommuners företagsklimat i landet. Det medför att resultat kan redovisas för Skaraborgs samtliga kommuner men också att det finns möjlighet att jämföra med övriga delar i landet. Utöver det har näringslivscheferna i Skaraborg fått svara på en utvärderingsenkät inför projektavslutet.

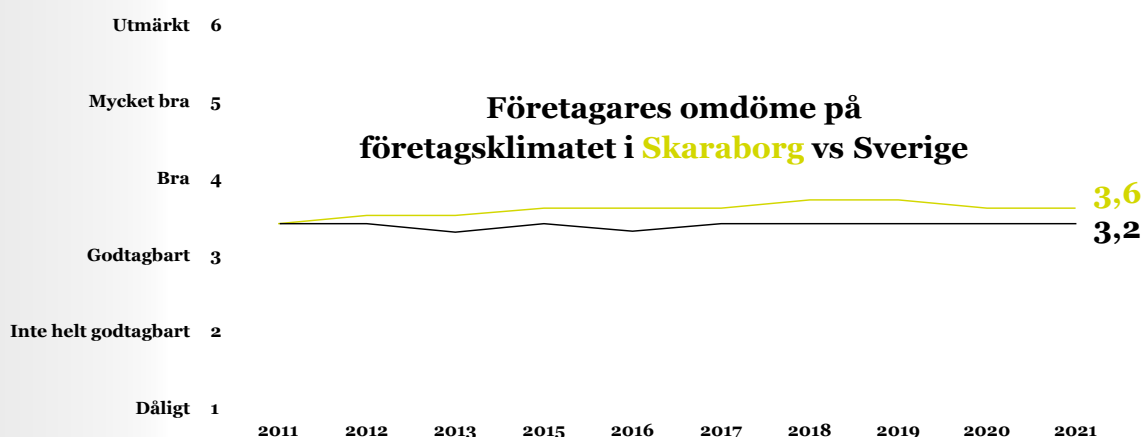
Måluppfyllelse

Måluppfyllelsen för projektets fyra övergripande målsättningar har följts upp genom projektledarnas bedömning och genom en utvärderingsenkät som har besvarats av Skaraborgs näringslivschefer.

Mål 1. Skapa ett nytt och serviceinriktat arbetssätt gentemot näringslivet som präglas av tillgänglighet, enkelhet och snabb service.

Majoriteten av näringslivscheferna anser att projektet har medverkat till att skapa ett nytt och serviceinriktat arbetssätt gentemot näringslivet. De faktorer som lyfts fram från projektet är de kommungemensamma aktiviteterna, det gemensamma samtalet med näringslivet inför projektstart, genom möjligheten att kommunen

Mål 1

Diagrammet visar betyget på det sammanfattande omdömet på företagsklimatet i kommunen. Snittet från företagen i Skaraborg jämförs med snittet för Sverige. 2014 genomfördes ingen enkätundersökning, därför saknas mätpunkt för det året.

har kunnat utbilda medarbetare förvaltningsöver-skridande om hur företagsklimatet behöver bäras upp av alla i organisationen – gemensamt. Ett fåtal nämner att de redan sedan tidigare jobbat bra med denna fråga men att det är bra att sätta fokus på den i projektet. Måluppfyllelsen bedöms vara god.

Mål 2

Skapa service och myndighetshantering av hög kvalitet för företagare på lokal nivå.

Målet att skapa service och myndighetshantering av hög kvalitet bedöms ha uppfyllts i olika omfattning av kommunerna. Några av näringslivscheferna anser att målet är uppfyllt tack vare arbetet i projektet. Andra lyfter att de genomför ett gott arbete i denna fråga men att det inte är avhängigt projektets insatser. Flera lyfter att det fungerar väl i vissa delar men att det finns förbättringspotential hos andra av kommunens verksamheter.

Mål 3

Alla kommuner ska ha genomgått Förenkla Skaraborg. Minst 80 % ska vara med i servicemätningen Insikt.

Samtliga kommunerna har deltagit i utbildningen Förenkla Skaraborg. Som nämnts ovan har totalt 250 individer genomgått utbildningen. Synpunkter som nämns i utvärderingen av näringslivschefer är att den upplevts bra men ser gärna att den även borde finnas digitalt för att kunna nyttja den ännu mer.

När det gäller målet kring deltagande i servicemätningen Insikt har målet inte uppfyllts. Enligt Öppna jämförelser 2020 deltog 33 % av Skaraborgs kommuner. Som nämnts har projektet undersökt möjligheterna, tillsammans med SKR, för att se hur Skaraborgs kommuner skulle kunna genomföra servicemätningen Insikt inom projektets ramar. Då majoriteten av kommunerna är ganska små, och hanterar en liten kvantitet av ärenden per år, valde projektet i samråd med kommunerna att inte gå vidare med aktiviteten att få de mindre kommunerna att ansluta sig till Insikt för att kunna uppnå målet. Sammantaget har mål 3 delvis uppfyllts.

Mål 4

Samtliga kommuner som deltar i servicemätningen Insikt ska uppnå nivån godkänt.

Enligt *Öppna jämförelser 2020* uppnår ungefär hälften av de kommuner som deltagit från Skaraborg nivån godkänt på samtliga mätområden. Målet är inte uppnått.

Behovsområden

Projektets sex behovsområdena har varit en grund och styrt inriktningen för aktiviteter som genomförts. Behovsområdena är:

- **Kompetens**
- **Kommunikation**
- **Digitalisering**
- **Upphandling**
- **E-tjänster**
- **Samverkan**

Den sammantagna uppfattningen från näringslivscheferna är att samtliga behovsområden har upplevts som relevanta under projektiden. Områdena digitalisering, kommunikation och kompetens lyfts fram som särskilt viktiga. En annan synpunkt som lyfts är fördelen med att områdena är breda och det har gjort det lätt att hitta infallsvinklar för att stärka företagsklimatet.

Avslutande reflektioner

Sammantaget visar utvärderingen som genomförts med näringslivscheferna att den rådande uppfattningen är att projektet har gjort väsentlig skillnad för arbetet med att stärka företagsklimatet inom flera områden för flera kommuner. Inslaget med kommungemensamma och kommunspecifika aktiviteter upplevs också som positivt och att det ger ett bra handlingsutrymme för kommunerna. Svenskt näringslivs bedömning under hösten 2021 är att Skaraborg har ett bra företagsklimatarbete där en av styrkorna är gemenskap och gemensam identitet. Trenden för företagsklimatet i Svenskt Näringslivs enkät är positiv över tid och Skaraborg ligger högre än snittet i Sverige sedan 2011. Det finns förbättringspotential i vissa frågor som rankas lågt av företagare och näringslivscheferna efterfrågar mer digitaliserade insatser i framtiden. Avslutningsvis är företagsklimatfrågan något som kräver ett långsiktigt förbättringsarbete för att Skaraborg ska fortsätta ha ett bra företagsklimat, och för att kunna uppnå ännu bättre förutsättningar för företag att verka i Skaraborg.